

Türk milliyetçiliğinin mezarı

Arnavutluk Başbakanı Sali Berişa, Şemsettin Sami'nin mezarını istemiş. Feriköy Mezarlığı'nda, Şemsettin Sami'nin 1904'te kazılan mezarını açıp, ondan iz-eser namına geride kalan kemikleri saygı ile toplayıp Arnavutluk'a gönderirsek ne olur?

Arnavutluk'ta ona abidevî bir mezar yapılacağından, na'sının büyük bir törenle oraya nakledileceğinden emin olabiliriz. Ya Feriköy Mezarlığı'nda boş kalan mezar yeri? İşte oraya, Türk milliyetçiliğini sessiz sedasız gömmemiz ve üstünü örtmemiz gerekir. Çünkü, Şemsettin Sami'nin mezarının götürülmesine itiraz etmeyen bir Türk milliyetçiliği zaten ölmüş demektir.

Gazetelerin Arnavutluk Başbakanı'nın talebine dair haberi veriş biçimi bile koyu bir cehalet kokuyor. Koskoca Şemsettin Sami dururken Tepedelenli Ali Paşa'nın, Galata Mevlevihanesi'nin bahçesine gömülen kesik başı, bütün haberlerde öne çıkartılıyor. O kesik başı bulamazlar; muhtemelen uzak bir yere gömülmüş ve şimdilerde evlendirme sarayı olan Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nin temellerinin altında kalmıştır. O kadar önemli de değil, bir yerden bir kafatası bulup verirsiniz; Yunanlılar bağımsızlıklarını Tepedelenli isyanına borçlu oldukları için, inşa edilecek anıt mezara katkıda bulunabilirler. Ama biz Şemsettin Sami'nin mezarını vermeyiz. Türk milliyetçileri bir kenara, bir millet olarak o kadar nankör, kadir-kıymet bilmez bir millet olamayız.

Her ne kadar gazetelerdeki bilgi, “Galatasaray’ın kurucusu Ali Sami Yen’in babası” olmakla sınırlı olsa da, Şemsettin Sami Türk milliyetçiliğinin gerçek kurucusudur. Şemsettin Sami’yi ve yaptıklarını Türk milletinin sahip olduğu değerler hanesinden çekip çıkardığınız zaman, yeri doldurulamaz bir boşluk ortaya çıkar. Meselâ Kamûs-ı Türkî’yi hiç yazılmamış farz edin. Sonra Cemil Meriç’in, “Kamûs bir milletin hafızası, yani kendisi; heyecanı, hassasiyetiyle, şuuruyla” sözünü hatırlayın. Kamûs bir milletin namusudur. Bu ilk modern sözlük, yani Kamûs-ı Türkî, Türkçenin bağımsız ve kendi içinde uyumu olan bir dil olduğu tezi üzerine inşa edilmiştir. Şu cümleler ona ait: “Lisanımız (Türkçe) pek güzeldir, dünyanın en güzel lisanıdır desek mübalağa etmiş olmayız. Güzelliği nispetinde de kolaydır. Bu ise nâil olduğumuz bir nimet-i uzmâdır.” (Şemsettin Sami, “Lisan ve Edebiyatımız”)

Peki Arnavutluk Başbakanı, Şemsettin Sami'nin mezarını bizden neden istiyor? Sebebi çok açık: Şemsettin Sami aynı zamanda Arnavut milliyetçiliğinin de fikir babasıdır. Bir ideoloji olarak hem Türk milliyetçiliği, hem de Arnavut milliyetçiliği onun fikirlerine ve eserlerine çok şey borçludur. Şemsettin Sami "Fraşeri" soyadından da anlaşılacağı üzere, Arnavutluk'un Fraşer kasabasında dünyaya gelmiş bir Arnavut'tur. İki kardeşi, Naim ve Abdul Arnavutluk tarihinde çok önemli roller oynamışlardır. Naim Fraşeri, Arnavutluk millî şiirinin kurucusu, Abdul Bey ise ilk Arnavut alfabesinin mucidi ve ilk Arnavutça gramer kitabının müellifidir. Sadece Kamus-ı Türkî'nin değil, dönemin en popüler ansiklopedisi olan altı ciltlik Kamûs-ı Âlem'in yazarı da odur. Kutadgu Bilig'in ve Orhun Abideleri'nin ilk izahlı tercümeleri de ona aittir. 1904'te son nefesini verdiği tamamlamadığı son çalışması Ortaçağ Kıpçakçası üzerinedir. Bir adam, hem Türk, hem de Arnavut milliyetçiliğinin kurucu babası nasıl olabilir? Bu sorunun çok açık ve tutarlı, üstelik büyüleyici cevabı var. Ama cevabı bulmak için, kendisini Türk milliyetçisi olarak tanımlayanların pek başvurmadıkları bir yola girmesi, emek harcaması lâzım. Emek verir, doğru cevabı bulursanız Türk milliyetçiliğini sıkıştığı kısır alandan çıkartmanın yolunu bulabilirsiniz. Kürt sorununu hakkıyla çözmek dahil.

Şemsettin Sami'nin aziz na'sının nakline gelince. Ben vermem, verilmesine de engel olurum. Gerekirse geceleri Feriköy Mezarlığı'nda uyurum. İnancım o ki, Türk milliyetçiliğini Şemsettin Sami'den boşalan mezara gömmeye karşı çıkacak, birkaç tane gerçek Türk milliyetçisini de yanımda bulurum.

2013-02-12